

AI in onderwijs – Nieuws & trends | Januari 2025

Wat scholen deze maand moeten weten

Heroriëntatie op regels en rollen

Januari 2025 laat zien dat AI in het onderwijs uit de experimenteerfase groeit. Nieuwe samenwerkingen (AIC4NL, NOLAI) en de komende AI Act zetten de toon voor een tijdperk waarin beleid, ethiek en professionalisering hand in hand gaan. AI wordt niet langer een bijzaak, maar een bouwsteen van de onderwijsinfrastructuur.

Overzicht januari in één oogopslag

Trend	Korte duiding
Van experiment naar structuur	AI ontwikkelt zich van losse initiatieven naar beleid en kwaliteitszorg.
Menselijke regie centraal	Docenten behouden eindverantwoordelijkheid over interpretatie, beoordeling en communicatie.
Professionalisering als basisvoorwaarde	Zonder kennis en training blijft AI-gebruik beperkt of risicovol.
Digitale inclusie	Toegang tot infrastructuur en vaardigheden bepaalt of AI de ongelijkheid verkleint of vergroot.
Dataveiligheid en transparantie	Privacywetgeving en uitlegbaarheid vormen randvoorwaarden voor acceptatie.

Nederland

Eén nationale AI-structuur: AIC4NL

Sinds **1 januari 2025** zijn de **Nederlandse AI Coalitie (NL AIC)** en het programma **AiNed** samengegaan tot één organisatie: [AI Coalitie 4 NL \(AIC4NL\)](#).

De fusie moet versnippering tegengaan en samenwerking tussen beleid, praktijk en onderzoek versterken.

Wat het oplevert: Eén aanspreekpunt voor kennisdeling, pilots en beleidsafstemming. Sterkere verbinding met Europese programma's en publieke financiering. Meerdere AI-pilotprojecten zijn opgezet binnen verschillende onderwijssectoren, van primair onderwijs tot universiteiten.

Betekenis voor scholen

- *Voor docenten:* toegang tot landelijke kennisnetwerken, trainingen en inspirerende praktijkvoorbeelden.
- *Voor management:* kans om aan te sluiten bij nationale projecten en subsidieprogramma's.

Co-creatie en onderzoek via NOLAI

Het **Nationaal Onderwijslab AI (NOLAI)**, gefinancierd door het Nationaal Groeifonds en geleid door de Radboud Universiteit, werkt met tientallen basisscholen, middelbare scholen en samenwerkingsverbanden aan projecten over **educatieve AI**. De nadruk ligt op *verantwoorde implementatie* — met aandacht voor privacy, uitlegbaarheid en effect op leren.

Wat NOLAI laat zien:

- AI kan leraren ondersteunen bij differentiatie, formatieve feedback en leerlingvolgsystemen.
- De meeste toepassingen bevinden zich nog in onderzoeksfase — structurele invoering vraagt tijd, toetsing en professionalisering.

Betekenis voor scholen

- *Docenten:* mogelijkheid om te experimenteren met nieuwe toepassingen in een veilige onderzoekssetting.
- *Management:* kans om beleid te baseren op bewezen effectiviteit en gedeelde inzichten.

Vorbereiding op de EU AI Act

De **AI Act** werd in 2024 goedgekeurd en treedt gefaseerd in werking. Vanaf **2 februari 2025** gelden de eerste verplichtingen, waaronder het verbod op enkele *onaanvaardbare AI-praktijken* binnen de EU. Voor het onderwijs is de belangrijkste boodschap: **begin op tijd met inventarisatie en bewustwording**.

Belangrijke aandachtspunten:

- Organisaties die AI-systemen gebruiken, moeten zorgen dat personeel over voldoende *AI-geletterdheid* beschikt.
- Scholen moeten inzicht krijgen in welke AI-tools worden gebruikt en onder welke risicocategorie ze kunnen vallen.
- De verplichtingen voor zogenoemde *high-risk-systemen* (zoals selectie of beoordeling) volgen naar verwachting pas in **2026**.

Betekenis voor scholen

- *Docenten:* leren herkennen wanneer AI wordt toegepast in les- of toetssoftware, en weten waar menselijke controle vereist blijft.
- *Management:* bouw kennis op over regelgeving en stel een plan op voor toezicht, privacy en verantwoorde inkoop.

Onderzoek en praktijkbevindingen

Recente Nederlandse en Europese rapporten tonen een duidelijke trend: AI wordt sneller ingebed in het onderwijs, maar de randvoorwaarden vragen nog aandacht.

- **Arbeidsmarktplatform PO – [AI in het primair onderwijs](#)**
Beklemtoont kansen (ondersteuning bij administratie en lesvoorbereiding) én risico's (afhankelijkheid, transparantie, privacy).
- **Wij-Leren.nl – [AI in het onderwijs: trends en innovaties](#)**
Signaleert groei van digitale oefenprogramma's die zich automatisch aanpassen aan het niveau van de leerling (adaptief leren), én van systemen die direct feedback geven op antwoorden en prestaties.
- **[Exploring the Role of AI in Higher Education](#) (NL, 2025)**
Laat zien dat studenten en docenten AI intensief gebruiken, maar behoefte hebben aan duidelijke richtlijnen.
- **Vodafone Foundation – [Global AI Skills Gap](#)**
Meldt dat 27% van Europese jongeren zich onvoldoende voorbereid voelt op een toekomst met AI; digitale ongelijkheid groeit.

Gezamenlijke conclusie:

AI-vaardigheden, ethisch bewustzijn en organisatorische borging worden even belangrijk als technologische vernieuwing.

Buitenland als spiegel

UNESCO – International Day of Education 2025

Op **24 januari 2025** stond het thema “*AI and Education: Preserving Human Agency in a World of Automation*” centraal. De nadruk lag op **menselijke autonomie, uitlegbaarheid en gelijke toegang**. UNESCO publiceerde nieuwe leidende principes die scholen kunnen gebruiken om intern te reflecteren op waarden en verantwoordelijkheden.

Internationale praktijkontwikkelingen

Wereldwijd experimenteren landen met **AI-assistenten** en **leerplatforms met adaptieve functionaliteit**. Hoewel sommige media spreken over “AI-agents” in Zuid-Korea of de VS, bevinden de meeste van deze toepassingen zich nog in pilotfase.

De algemene trend: AI wordt meer *persoonlijk*, maar de nadruk verschuift van snelheid naar *vertrouwen, privacy en pedagogische meerwaarde*.

Januari 2025 in cijfers

Getal	Onderwerp	Betekenis / Context	Bron (2025)
79 %	Amerikaanse middelbare scholieren gebruiken AI	Een ruime meerderheid gebruikt generatieve AI voor schoolwerk, vooral voor schrijven, samenvatten en feedback.	College Board – Newsroom
45 %	Amerikaanse schooldistricten hebben beleid of richtlijnen voor AI	Minder dan de helft beschikt over formele afspraken over verantwoord gebruik van AI in het onderwijs.	RAND Corporation

Actiepunten voor scholen

Focus / Thema	Voor schoolmanagement	Voor docenten / teams	Tijdshorizon
Beleid & Governance	Start een AI-register: documenteer gebruikte tools, doelen, datastromen en risico’s. Verwerk AI in het schoolplan of ICT-beleidsplan.	Meld gebruikte AI-hulpmiddelen in het team en bespreek doelen, kansen en risico’s.	Binnen 3 maanden
Professionalisering	Plan basisworkshops over AI-geletterdheid, privacy en ethiek. Koppel dit aan bestaande professionaliseringstrajecten.	Oefen “human-in-the-loop”: gebruik AI als hulpmiddel, niet als beslisser.	Huidig schooljaar
Ethisch Gebruik	Werk bij het ethisch toetsingskader (via MR of werkgroep). Zorg voor transparantie en non-discriminatie.	Bespreek in de klas en met ouders hoe AI gebruikt wordt en hoe	Binnen 6 maanden

Technologie & Privacy	Vraag leveranciersdocumentatie (DPIA, datastromen, logging) en toets aan AI Act / AVG.	beslissingen tot stand komen. Test tools kritisch op betrouwbaarheid, didactische meerwaarde en uitlegbaarheid.	Doorlopend
Onderzoek & Reflectie	Sluit aan bij AIC4NL of NOLAI voor kennisdeling en evidence-informed pilots. Evalueer jaarlijks AI-gebruik in kwaliteitszorg.	Deel ervaringen in vakgroepen, presenteer successen en valkuilen.	Jaarlijks, doorlopend

Slotreflectie

Januari 2025 laat zien dat AI in het onderwijs volwassen begint te worden — niet als hype, maar als onderdeel van de infrastructuur waarmee scholen leren omgaan.

De kernvraag blijft: *hoe benutten we AI om onderwijs beter, rechtvaardiger en menselijker te maken?*

Scholen die nu investeren in **visie, vaardigheden en samenwerking** bouwen aan de basis voor **verantwoord en toekomstgericht leren**.

Van trend naar praktijk

Wil je deze inzichten vertalen naar jouw schoolcontext? **Symbio6** helpt scholen AI doordacht en mensgericht in te zetten — met **coaching-on-the-job, teamtraining** en **praktische trajecten** rond AI-geletterdheid, beleid en didactiek.

Meer informatie: symbio6.nl/onze-diensten

Verder lezen

→ Februari 2025 – [Van regel naar realiteit](#)

 Alle maandrapporten: symbio6.nl/trends